MIATYÁNK / 07

Kötéltánc

6Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívtak, és így szólt tanítványaihoz: Üljetek le itt, amíg elmegyek, és amott imádkozom. 37Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, azután szomorkodni és gyötrődni kezdett. 38Akkor így szólt hozzájuk: Szomorú az én lelkem mindhalálig: maradjatok itt, és virrasszatok velem! 39Egy kissé továbbment, arcra borult, és így imádkozott: Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te. 40Amikor visszament a tanítványokhoz, alva találta őket, és így szólt Péterhez: Nem tudtatok egy órát sem virrasztani velem? 41Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtlen. 42Másodszor is elment, és így imádkozott: Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod. 43Amikor visszament, ismét alva találta őket, mert elnehezült a szemük. 44Otthagyta őket, újra elment, és harmadszor is imádkozott ugyanazokkal a szavakkal. 45Azután visszatért a tanítványokhoz, és így szólt hozzájuk: Aludjatok tovább és pihenjetek! Íme, eljött az óra, és az Emberfia bűnösök kezébe adatik. 46Ébredjetek, menjünk! Íme, közel van az, aki engem elárul.

„legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is” Mt 6,10

I. Az élet kötéltánca

1974-ben Philippe Petit egy francia művész kifeszített egy drótkötelet az újonnan épült ikertornyok felett 417 méteres magasságban. Fogott egy hosszú rudat és mindenféle biztosítás nélkül nyolc alakalommal átsétált a tornyok között. Folytatta ezt addig, amíg a rendőrség megérkezve le nem kapcsolatba. Megnéztem az interneten elérhető kis dokumentumfilmet és már csak attól izzadni kezdett a tenyerem. Philippe ehhez a hajmeresztő mutatványhoz egy hosszú rudat tartott a kezében. Miért? Mert a kötéltáncnak nemcsak szépsége van, hanem fizikája is. Ahhoz, hogy megőrizze az egyensúlyát egy hosszú rudat kellett fognia, mégpedig pontosan középben. Ez a rúd nyilván nem fog helyette átsétálni, a munkát bele kell fektetnie, de jelentősen megkönnyíti az átkelést a két épület között.

Nade mi köze ennek az imádsághoz? Szeretném, ha a „legyen meg a Te akaratod” kérését – ami az egyik legbonyolultabb – ennek a mentén képzelnénk el. Vigyük el magunkkal Philippe Petit hajmeresztő kötéltáncát és utána pedig nézzük meg Jézus Krisztust a Gecsemáné kertjében.

A Word Trade Center tornyaira gondoljunk úgy, mint a földi élet és az örök, mennyei élet végpontjai. Egyikről el kell jussunk a másikra. Azonban ott van a mélység is. A zuhanás a kötélről a kőkemény aszfaltra. Ez pedig a pokol és a kárhozat. Egyik pontról a másikra el kell jussunk, anélkül, hogy leesnénk. A kötél, amin egyensúlyozunk pedig az úgynevezett keskeny út, a krisztusi élet.

Az úton való egyensúlyozáshoz Isten ad egy nagyszerű eszközt a kezünkbe. Ez pedig nem más, mint az ima. Előbb erről a botról fogunk beszélni, majd pedig a botnál is fontosabbról. Mert ne feledjük nem a bot visz át bennünket! A kötélen nekünk kellene átmennünk.

II. Az imádság két végpontja

Akárcsak a botnak, úgy az imádságnak is két végpontja van. Az egyik végpontja Isten megmásíthatatlan akarata. A másik vége pedig a mi vágyaink, a mi akaratunk.

Az ilyen mutatványokhoz a fizika törvényei szerint egy hosszú botra van szükség. Minél hosszabb a bot annál nagyobb a stabilitás. Az imádság nyelvére átfordítva ez így hangzik: Erősen kell hinnünk Isten jó és megmásíthatatlan akaratában ugyannakkor erősen kell hinnünk abban is, hogy Isten kéréseinket valósággal meghallgató, gyermekeit szerető Isten. Minél erősebben van jelen ez a kettő az imaéletünkben, minél erősebben ragaszkodunk hozzá, annál nagyobb esélyünk van egyensúlyunk megőrzésére.

III. Folyamatos egyensúlyvesztés

Az ember erre a mennybe való átkelésre képtelen magától, hiszen folyamatos egyensúlyvesztésben van. Gyakorlatilag lehetetlen. Maga Philippe sem próbálta meg bot nélkül. Ennek is fizikája van. Bot nélkül olyan gyorsan kellene reagálnia a legkisebb változásra, hogy pillanatok alatt leesne.

Lefordítva: Első pillanatra úgy tűnik, hogy be lehet tartani a 10 parancsolatot, mert azért nem atomfizika, csak gyakorlatban még senkinek sem sikerült. Ha tökéletes életet élsz, akkor bejuthatsz a mennybe, csak az a gond, hogy tökéletes életet senki sem tud élni. Ettől még sokan megpróbálják, de garantáltan a pokolra kerülnek, akárcsak Philippe bot nélkül 417 métert zuhanva a járdán kötött volna ki.

Sokan azonban belátjuk, hogy szükségünk van Krisztusra, imára és élő Isten kapcsolatra. Nálunk a gond és a probléma ott kezdődik, amikor az imádság botját nem középen fogjuk. Nincsen egyensúlyban az imádságunk két oldala. Másképpen fogalmazva, amikor vagy Isten megmásíthatatlan akaratában jobban hiszünk, mint kéréseket meghallgató Atyai szeretetében. Vagy éppen fordítva: Amikor gyermekei kérését meghallgató szeretete elhomályosítja megmásíthatatlan akaratát. Amikor a kötéltáncos a botot nem középen fogja, akkor előbb-utóbb leesik a mélységbe.

IV. Egyensúly vesztés 1. – Nem lehet akaratod!

Az egyik legnehezebb dolog valami olyanért imádkozni, amiről nemcsak úgy sejtjük, hanem úgy is tudjuk, hogy nem következik be. Erről egy kicsit többet fogok beszélni, mert nekünk reformátusoknak, a predestináción felnőtt „kálvinistáknak ezt nehezebb megemészteni”

Bemenni egy idősek otthonába és azért könyörögni, hogy jöjjön ki onnan, azaz idős testvér, aki bekerült. Tudjuk, hogy erre nincsen emberi számítás szerint semmi lehetőség. Odaülni egy végstádiumú rákos betegnek az ágya szélére és azért könyörögni, hogy gyógyuljon meg. Vagy éppen imádkozni azért, hogy Isten vezessen egy óriási halat arra a gyerekhorgászszerelékre, amit 20 centi mélységben elhelyeznek a szabadstrandon vízre. Ezek a lehetetlen helyzetek.

Legtöbben, amikor ezekbe helyzetekbe kerülünk, akkor igazából eljátsszuk az imádságot. Azt mondjuk, hogy: „legyen meg a te akaratod”. Isten elé sem visszük a kérést. Még talán az is ott van bennünk, hogy nem akarunk hamis reményt kelteni sem az idősben, sem a betegben, sem a horgászó gyermekben. El akarjuk kerülni az elkerülhetetlen csalódást. Nem imádkozunk azért, hogy egyszer végre hazatérjen. Nem imádkozunk azért, hogy gyógyuljon meg. Nem imádkozunk azért, hogy egy legalább 10 kilós ponty akadjon a horgára. Hanem erkölcsi fejtegetésbe kezdünk, hogy legyen azért hálás, hogy „milyen jó helyen van”, „még életben van”, már az is nagyszerű, „hogy kijöttünk horgászni.” Ezek nagyon kegyesnek tűnnek és van is létjogosultságuk. De egész egyszerűen pogány gyakorlatok, ezeket a pogány gyakorlatokat sokszor pedig az imádság álcájába burkoljuk.

Miért pogány gyakorlatok? A történelemből tudjuk, hogy eddig a görög-római pogány filozófusok is eljutottak. Ők is hittek istenekben és abban is, hogy az embernek, csendesen és nyugodtan megkell adnia magát az ő akaratuknak. Egy nagyon durva hasonlattal éltek: Úgy képzelték, hogy az ember olyan, mint egy kutya, akire egy szekeret erősítenek – akkor apróbb szekereket húzattak kutyákkal, mint manapság a szánokat a hómezőn -. A kutyát pedig egy meredek lejtőn elindították. Azt mondták, hogy a kutya addig szabad, amíg fut a szekere előtt. De ha megáll, elgondolkodik, tétovázik, pihen, kérdéseket tesz föl, akkor a szekér menthetetlenül összezúzza. El kell fogadni a sorsunkat. Futni kell vele.

Ha a sorsod az, hogy idősek otthonába legyél, akkor ne imádkozzál azért, hogy hazamenjél. Ha a sorsod az, hogy meghallja, akkor ne könyörögj gyógyulásért, várd az elkerülhetetlen halált. Ha a sorsod az, hogy ne fogjál semmit – mert nincsen hozzá felszerelésed -, akkor inkább gyönyörködj a természetben és ne is foglalkozz a bottal.

1. Jézusnak volt akarata!

Szeretném, ha egy pillantást vetnénk most Jézus Krisztusra. Aki szintén az életből a halálba készül átlépni. Hogyan „egyensúlyozik” Jézus Krisztus az imádság botjával a kezében?

Jézus Krisztus valószínűleg egy görög számára felháborítóan viselkedett volna. Már csak azért is, mert azt olvassuk, hogy szomorkodni és gyötrődni kezdett.

(Szókratészt, aki az ókori világ egyik legnagyobb filozófusa volt szintén halálra ítéleték. Akárcsak Jézus esetében a vád nála is istenkáromlás volt, az azonban még meglepőbb, hogy neki is bürökkel telt méregpoharat kellett kiinnia. Szókratész tanítványai feljegyezték, hogy tanítójuk zokszó, szomorúság és a gyötrődés nélkül kiitta a poharat. Még egy kicsit tanított és utána önszántából fogyasztotta el a mérget. Szókratész kortársai valószínűleg úgy látták volna Jézust, mint egy hisztis, gyermeteg felnőttet, aki nem képes megbékülni a sorsával.

A különbség azonban mélyen megragadható. Szókratész ikonikus mondata így szólt: „Egyvalamit tudok biztosan: azt, hogy nem tudok semmit." Így egyébként lehet kedélyesen meghallani. De Jézus Krisztus tudta, hogy mi vár rá. Neki nem a bürökkel telt méregpoharat kellett kiinnia – azaz szembenézni a földi szenvedéssel, hanem Isten haragjának poharát. Jézus mondata így szól: „Egyvalami tudok biztosan: azt, hogy nekem az Atya haragjával kell szembe néznem")

De nemcsak az ókori filozófusok gondolkodnak így. Sokszor a szomorkodást és gyötrődést a hitetlenség jelének tartjuk keresztyénként mi is. Azoknak az érzéseknek, amelyek Jézus lelkét itt átjárják semmi keresnivalója sincsen egy hívő ember életében. Azért szomorkodsz, mert nem tudsz elégé örülni Istennek, tehát hitetlen vagy. Azért gyötrődsz, mert nem tudsz megnyugodni Isten akaratában, tehát hitetlen vagy.

De mehetünk tovább. Jézus nemcsak szomorkodik és gyötrődik, hanem van neki saját akarata is „ahogyan én akarom". A saját akaratát Jézus elmondta az Atyának. Nem tudjuk, hogy mi lett volna a saját akarata. De biztos, hogy nem a kereszt. De nem olyan értelemben, hogy inkább egy hosszú és eredményes tanítói karrier, sok csoda és rengeteg szeretet, aminek a végén egyszer csak felvitetés a mennybe, mint Illés. Karácsonyról ugorjuk rögtön a mennybemenetelre!? Jézust nem a kereszt rémíti meg, hanem az, amit a kereszten átél a lelkében. Azt, hogy Isten elhagyja. Egy gyermeknek nincsen szörnyűbb, minthogy a szülei elhagyják. Ezt egyetlen gyermek sem akarhatja.

2. Nekünk is lehet akaratunk!

Isten akaratába belesimulni sohasem egyszerű. Szomorúsággal és gyötrődéssel jár. Ez a szomorúság és gyötrődés azonban nem feltétlenül a hitetlenséged jele. Ezért nem kell kárhoztatnod önmagadat. Ha szomorúság és gyötrelem számodra Isten akaratába belenyugodni, akkor ne feledd el, hogy ebben nem vagy egyedül. Nem kell szégyelned magad a küzdelmed miatt. Jézus is pontosan ugyanígy küzdött ebben.

Azt is megértheted, hogy lehet saját akaratod. A „legyen meg a te akaratod" nem azt jelenti, hogy te irts ki minden akarást, vágyat, kérést magadból. Jézus maga is akar dolgokat. Ütközött a Jézus akarata és az Atya akarata. Azt gondolom, hogy részben ebből származik a gyötrődés és a kín. Más vallások az akarásnak a megszüntetéséről és a vágyak

megöléséről beszélnek de sokszor maguk a keresztyének is. Az igazi keresztyénség azonban nem akarja sem megszüntetni, sem megölni a vágyakat. Inkább irányba akarja állítani őket. Amikor a „legyen meg a te akaratod”-at imádkozod, akkor nem kell magadba fojtanod a vágyaidat, hanem éppen ellenkezőleg, elmondhatod Istennek. Istenem ezeket akarom én. Kimondom neked. Odateszem eléd. Nem takargatom. Azért mondom ki neked, mert te az Atyám vagy. Ha valóban az Atyám vagy, akkor elmondhatok neked mindent. Még azt is elmondhatom, ami nem a te akaratod. Mert bár kitárom eléd az akaratomat, de te nem szűnsz meg szeretni engem és a végén a te Atyai akaratod valósul meg az életemben.

V. Egyensúlyvesztés 2. – Isten akarata megváltoztató

A bot másik vége is van. Erősen hiszek abban, hogy Isten az én szerető mennyei Atyám. Aki őszintén figyel a kéréseimre és szánalomra indul a szíve.

Ezt azonban az ember tudja nagyon végletesen értelmezni. Mintha Isten egy megpuhítható szülő lenne, aki annyira szereti csemetéit, hogy bármit megtesz nekik. A bármit alatt pedig bármit értsünk. Az a gyermek nemcsak odatárja Isten elé a kérését, hanem megpróbálja különböző módon belezsarolni az Istent a teljesítésbe.

Erre pedig a szentírás a legjobb eszköz. Isten ígéreteivel tele van a Biblia, az ilyen típusú imádkozó pedig igyekszik szaván fogni Istent. Isten megígéri a bőséget, a gyógyulást, a megmenekülést számtalan igeversben. Ezeket pedig elkezdi visszaimádkozni rá.

Milyen ez a gyakorlatban? Nemrég befagyott a szabadstrand. A hét elején még nem elég vastag a jég és te megígéred a gyermekednek, hogy elviszed korcsolyázni a hétvégén. De a jégnek még hízni kell egy kicsit. Elérkezik a hétvége. A gyerek menni akar korcsolyázni. Szavadon fog. Azt ígérted, hogy a hétvégén elviszel korcsolyázni! Toporzékol, vagy éppen hízeleg. Te amúgy nem vinnéd, de már megígérted a gyereknek. Inkább kiviszed. Pár méter korcsolyázás után beszakad a gyerek alatt a jég. A gyerek megkapta a korcsolyázását… Isten nem így működik. Vannak ígéretei, de ezeket nem mindig teljesíti. Nem azért, mert következetlen, hanem azért, mert szeret bennünket.

1. Jézus akarata megváltoztatható

Jézus apukámnak szólítja meg itt Istent. Mondhatnánk, hogy hízeleg neki. De nem ez van ebben. Az ember akarata olyan, mint egy vasdarab. Ha egy vasdarabot csak úgy meghajlítunk, mindenféle melegítés nélkül, akkor az eltörik. Ha azonban megmelegítjük, akkor csodálatos formákat lehet belőle kovácsolni. Jézus, amikor Atyának szólította Istent ebben az imádban, akkor elkezdte melegíteni a szívét. Belehelyezkedett abba a helyzetbe, amiben lehetőség volt arra, hogy ne Istent hajlítsa meg, hanem önmagát hajlítsa Istenhez. Ebben az odahajlításban pedig több van a sorsba való egyszerű belenyugvásnál, ebben valódi megnyugvás van már. Legyen úgy ahogy Te akarod.

2. A mi akaratunk is megváltozhat

Az ilyen melegítés pedig nem történik egyik pillanatról a másikra. Nagyon szép, ahogy Jézus háromszor is visszamegy imádkozni. Nem egyszer darálja le az imáját, hanem melegíti a szívét. Jézus itt nem szaporította a szót, hanem elkezdte éleszteni a tüzet. Isten akaratába bele lehet nyugodni egyetlen imádsággal is, de az Isten akaratába való megnyugváshoz sok ima szüksége. Az egyikhez imádság kell, a másikhoz pedig őszinte imaélet. Isten jóságára, Krisztus áldozatára emlékeztethetjük magunkat. Amikor Atyánnak szólítjuk, akkor már tudjuk, hogy ezt csak Jézusért tehetjük. Az ő áldozatáért. Amikor ezzel melegedik a szívünk, akkor elkezdünk megnyugodni Isten akaratában.

VI. Azonban ez még így is lehetetlen

Az igehirdetés elején úgy fogalmaztam: A kötélen nekünk kellene átmennünk. Talán elsiklott a figyelmetek a kellene szó felett. Kellene, de nem tudunk… Ennek az emberi képtelenségnek mélységes kifejeződései a tanítványok. Akiknek imádkozniuk kellene, de elnyomja őket az álom. Mindenki aludt el már imádság közben, de itt egészen megdöbbentő módon elalszanak, miközben a Mester „kissé!” távolabb arcra borulva, vért izzadva imádkozik. Ez a mi imaéletünk fájdalmas diagnózisa. Ezért nem arra van szükségünk, hogy a botunk jó hosszú legyen, hanem arra, hogy valaki átvigyen bennünket.

Az emberi élet folyamatos egyensúly vesztés. Ugyan látjuk, hogy Jézus mit tett, de nem tudjuk utána csinálni. Mi túl gyarlók vagyunk az születés és a menny közötti távolság pedig túl nagy, hogy átjuthatnánk. Éppen ezért az ima, mint eszköz nem visz bennünket át. Többre van szükségünk az ima hosszú botjánál az átjutáshoz!

Mert az ima egyszerre való igaz, eszköz is az egyensúlynak a fenntartására és a megnyugvás megtalálására, de valójában és legigazibban kapcsolat. „A legyen meg a te akaratod” pedig ennek a kapcsolatnak egy kiemelt mondata. Olyan mondat ez, mint a vészjelző rakéta, amit a fuldokló hajótöröttek lőnek fel. Itt vagyunk a vízben! Elveszünk! A mi akaratunk nem elég a megmeneküléshez! Szükségünk van a te akaratodra. Ez a kapcsolatot kereső ember legvalódibb mondata.

Isten pedig nemcsak egy botot dob oda, hogy egyensúlyozz, hanem magát adja oda. Mert valójában, amikor ez a mondat igazán elhangzik az életedben, akkor megjelenik Jézus és felvesz téged az ölébe. Átsétál a szédületes mélység felett úgy, hogy a vállán ott vagy te. Többé már nem te egyensúlyozol az életben, hanem biztos léptekkel visz át téged a Mester.

Honnan lehetsz biztos abban, hogy ez Isten akarata?

Onnan, hogy Jézus minden tökéletessége ellenére odaadja magát. A Sátán azzal kísérti meg, hogy vesse le magát a templom párkányáról és Isten angyalai majd megmentik. Legyen meg Jézus akarata, nagy mutatvány, aminek a vége megmenekülés.

Jézus azonban nem a templom párkányáról veti magát alá, hanem a kereszt kínjába zuhan. Ott nincsen biztonságos zuhanás. Ott halál van. Jézus pedig ezt nem tévedésből,

botlásból, figyelmetlenségből, megingásból teszi, hanem szeretetből. Azért, hogy bátran rábízzuk magunkat az Atya akaratára, és nyugodjunk meg az ő vállán. Mert, aki a tulajdonfiát nem kímélte az meg akar kímélni bennünket.

De nemcsak nem kímélte, hanem fel is támasztotta. Ővé minden hatalom mennyen és földön. Az ő válla hatalmas és erős. Mindenkit képes átvinni a kötélen, hogy nekünk örök életünk legyen, aki benne reménykedik és belé kapaszkodik. Mert, amikor azt mondjuk, hogy „legyen meg a te akaratod”, akkor abba nemcsak Isten akaratát értjük, hanem Jézusét is. Legyen meg a Jézus akarata, a Testvérünk akarata. A Testvér akarata pedig az, hogy akiket rábízott az Atya egy se vesszen el.